Растителна защита

електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

'Bağlardan yeni pazarlara: Avrupa'daki çiftçiler iklim nedeniyle diğer ürünlere nasıl kademeli olarak geçiyor'

Растителна Защита

Tarih 26.10.2026 | **Sayı** 10/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Dil** TR
www.plant-protection.com/article/2482?lang=tr

Avrupa bağcılığı tarihi bir kavşakta duruyor. Küresel şarap tüketimindeki eşi benzeri görülmemiş düşüş ve giderek daha aşırı hale gelen iklimsel anormalliklerin baskısı altında, geleneksel üzüm yetiştiriciliği yapılan bölgelerdeki çiftlikler acil alternatifler aramak zorunda kalıyor. Dünyanın en büyük üç üreticisi – Fransa, İspanya ve İtalya – halihazırda radikal önlemler uyguluyor. Uzun süredir bu yerlerde tarım sektörünün belkemiği olarak kabul edilen monokültürel bağcılık modeli, yerini tarımsal ürünlerin çeşitlendirilmesi ve yeni pazarlara yönelme stratejilerine bırakıyor.

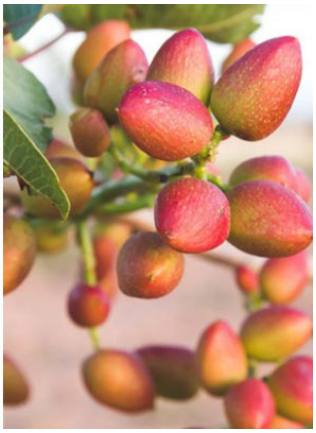
Son yıllarda bağcılar, değişen iklim koşullarında ekonomik hayatta kalma için yeni bir şans sunan, ancak yakın zamana kadar bulundukları enlemler için egzotik görünen ürünlere yer açmak için giderek daha fazla asırlık bağları söküyor.

Avrupa tarlaları somut bir gelecek çiziyor: çiftliklerde çeşitlendirme ve kademeli geçiş sadece bir deney değil, geleneksel tarım bölgelerinin görünümünü sonsuza dek değiştiren ekonomik ve iklimsel bir zorunluluktur.

Antep fıstığının geri dönüşü

Güney Fransa ve İspanya'da sıcak hava dalgaları geleneksel bağları tehdit ediyor ve buna yanıt olarak çiftçiler antep fıstığına (*Pistacia vera*) yöneliyor – bu bölgelerde antik çağlardan beri yetiştirilen, ancak 20. yüzyılda tamamen terk edilen bir ürün.

Bugün antep fıstığı gerçek bir rönesans yaşıyor ve bunun nedeni biyolojisinde yatıyor. Tuzlu topraklara karşı yüksek toleransıyla öne çıkan bir çöl bitkisidir. Aynı zamanda büyük sıcaklık dalgalanmalarına karşı dayanıklıdır: kışın −10 °C'den yazın 40 °C'ye kadar. Güneşli bir konumu ve kuru toprağı tercih eder, yüksek nem koşullarında iyi gelişmez ve kök sistemi kışın tahliye edilecek yeri olmayan çok fazla su alması durumunda çürümeye eğilimlidir. Meyve en iyi uzun ve sıcak bir yaz döneminde olgunlaşır.

Fransa'nın Vaucluse bölgesinden bağcı Amandine Reynard bu geçişin açık bir örneğidir: bağları yaz sıcağından sonra kururken, yeni dikilen antep fıstığı ağaçları herhangi bir yapay sulama olmadan bile taze sürgünler veriyor. Ancak yetiştirilmesi özel bilgi gerektirir. Antep fıstığı dioik bir bitkidir – erkek ve dişi ağaçların stratejik olarak dikilmesini gerektirir (1:10 oranında) ve tozlaşma tamamen rüzgârla gerçekleşir, bu da Rhone vadisindeki hava akımlarını ideal kılar.

İspanya da bu eğilimi takip ediyor. 15 yılda 100.000 hektardan fazla bağı kaybettikten sonra, La Mancha ve Endülüs'teki çiftçiler toplu halde sert kabuklu yemişlere geçiyor. Ancak asıl ekonomik bahis zamandır: ağaçlar ancak 5. yıldan sonra meyve vermeye başlar ve 10. yıldan sonra tam verime ulaşır, bu da uzun vadeli finansal planlama gerektirir.

Bordeaux'nun kurtuluşu: Kivi

Güneyde sorun kuraklık iken, Güneybatı Fransa'da (Bordeaux bölgesi) kriz, kırmızı şarapların ihracatındaki çöküş ve geleneksel pazarların kaybından kaynaklanıyor. Orada, „Château l'Ensumiz“den Cécile de Taffin gibi bağcılar, kivi plantasyonlarına (*Actinidia deliciosa*) yatırım yapmak için bağlarını azaltıyor.

Antep fıstığından farklı olarak kivi, yüksek kârlılık ve iç pazar için bir fırsat sunan, ancak tavizsiz agronomik gerekliliklerle gelen nem seven bir asmadır. Bol sulama ve meyve ile yaprak kütlesinin ağırlığını taşımak için masif destek yapılarına (pergolalar) ihtiyaç duyar – genellikle hektar başına 30-40 tonun üzerinde. Ürün, geç ilkbahar donlarına karşı son derece hassastır (tomurcuklar -1,5°C'de ölür) ve aktif arı tozlaşması gerektirir. Yüksek başlangıç yatırımına ve bakteriyoz riskine rağmen kivi, geleneksel bağcılık işletmeleri için bugün ulaşılamaz olan finansal istikrar sağlar.

Mercimek: Toprak için bir iksir

Fransız bağcılar arasında son derece popüler olan bir diğer alternatif baklagillerdir. Mercimek (*Lens culinaris*), Gard ilindeki çiftçiler için mükemmel seçim olduğunu kanıtlıyor.

Gelişiminin başlangıcında soğuk seven bir bitkidir (tohumlar 4-5°C'de çimlenir), ancak daha sonra son derece kuraklığa dayanıklı hale gelir. Ancak gerçek değeri yer altındadır. Nodül bakterileriyle simbiyoz içinde mercimek, atmosferik azotu bağlayarak toprağı doğal olarak zenginleştirir. Bu da onu lavanta gibi diğer bitkiler için mükemmel bir önceki ürün haline getirir.

Yetiştiriciliği tamamen mekanizedir, ancak zorluklardan yoksun değildir. Kısa boyu nedeniyle mercimek, yabancı otlara karşı zayıf bir rakiptir ve düzensiz olgunlaşma hasatta ustalık gerektirir. Güvenliği garanti altına almak ve yeni pazarlar oluşturmak için çiftçiler halihazırda kooperatiflerde birleşiyor ve devlet kurumları ve kamu kantinleriyle doğrudan sözleşmeler imzalıyor.

İtalya: Teknolojik adaptasyon ve "yeşil hasat"

İtalya, söküm işlemine daha muhafazakâr yaklaşarak inovasyona odaklanıyor. Sicilya, Apulia ve Veneto'da, 40 derecelik gündüz sıcağından ve erken fermantasyondan kaçınmak için projektörlerle gece hasadına kitlesel bir geçiş var.

İtalyanlar bağları yok etmek yerine "yeşil budama" yoluyla gönüllü verim azaltımını (sürgün seyreltme, tepe alma, obur alma, yaprak alma, salkım ve yaprak seyreltme vb. gibi bir dizi işlemi içerir) uygulamaya koyuyor ve bilim insanları agroleşivciliği deniyor – ağaçların doğal gölge sağladığı ve nemi tuttuğu kısmen ormanlık alanlarda bağlar oluşturuyor.

Batı Avrupa'da finansal destek

Sübvansiyonlar düzenli yıllık ödemeleri değil, tek seferlik tazminatları temsil eder:

- Fransa: *FranceAgriMer* aracılığıyla, yalnızca bağların nihai olarak sökülmesi için hektar başına 4.000 EUR verilir.
- İtalya: Ülke, yeni dayanıklı çeşitler için hektar başına 4.000–6.000 EUR desteğe kadar bağların modernizasyonunu (%50–%75) ortak finanse eder.

Bulgaristan gerçeği: Hayatta kalma mücadelesi ve kalitede evrim

Batı Avrupa'daki çiftçiler ürün çeşitlendirmesi için çeşitli tazminatlar alırken, Bulgaristan'da bağcılık mevcut alanları korumak için mücadele ediyor. İstatistikler çarpıcı bir daralma bildiriyor – hasat edilen alanlar yılda %5'in üzerinde azalarak kritik 26.000 hektara geriliyor.

Ülkedeki bağcılar sübvansiyon eksikliği (2027'de yeniden yapılandırma ödemelerinin durması bekleniyor) ve "yeşil hasat" kapsamında tazminat için sıfır alım baskısı altında. Buna iklimsel baskı da ekleniyor – fitoplazma (yaprak piresi tarafından bulaştırılan) gibi hastalıklar için ideal bir ortam yaratan aşırı sıcaklıklar. Şu anda işleyen tek hedefli destek, bitki koruma ürünleri için maliyetlerin tazmin edilmesine yönelik yardımdır (fitoplazma bulaştıran yaprak piresi gibi zararlılara karşı). Toplam bütçesi 2,5 milyon EUR'nun biraz üzerinde ve azami oran yalnızca hektar başına 306,77 EUR'a kadar. Kapsamındaki belgeler 13 Kasım 2026'ya kadar kabul edilmektedir.

Mavrud çeşidi yerel bir Bulgar kırmızı şaraplık üzüm çeşididir. Çok eski çağlardan beri bilinmektedir ve ülkede en geniş alanlarda yetiştirilen otokton çeşitlerden biridir, başlıca Güney Bulgaristan'da. Mavrud, geç olgunlaşan bir kırmızı şaraplık üzüm çeşididir ve tanelerinde yüksek oranda katı madde bulunan tipik bir şaraplık çeşittir. Bu, fenolik maddeler ve ekstrakt bakımından zengin şaraplar elde etmek için bir ön koşuldur.

Ancak sektörün genel daralmasına rağmen, Bulgar şarapçılığı niteliksel evrim yoluyla yeni pazarlara ulaşmanın yolunu buluyor. Struma Vadisi, Trakya Ovası ve Karadeniz kıyısındaki yatırımlar butik şaraplara yöneliyor. Modern şarap üreticileri, giderek artan bir güvenle karakteristik yerel çeşitlere – Şiroka Melnişka Loza, Mavrud, Rubin ve Gamza – yatırım yaparak yerli şarabın küresel fırtınaya dayanmasını sağlayan benzersiz bir kimlik oluşturuyor.

** Le Figaro materyallerine dayanmaktadır*